

Conducem astăzi pe cel din urmă drum un alt coleg, un alt tovarăș de muncă în Uniunea Compozitorilor și Conservator, pe compozitorul și profesorul Nicolae Buicliu, maestru emerit, laureat al Premiului de Stat, fost membru în Comitetul de Conducere al Uniunii, fost redactor șef al revistei *Muzica*.

Vechi și — în multe împrejurări — apropiat colaborator în cadrul activității din Uniune sau ca membru al catedrei de armonie-contrapunct-compoziție, Nicolae Buicliu făcea parte din generația, care se duce încet — „dînd în lume altor rînd” — a cărui dispariție păgubește deopotrivă atât creația muzicală, cît și învățămîntul nostru muzical superior.

Activ în compoziție și la catedră, Nicolae Buicliu se stinge după o boală cumplită, plătind un greu și îndelungat tribut suferinței.

Dacă bătrînețea e o boală de care omul n-ar vrea să se despartă, suferința sfarmă elanurile, macină forțele vitale și morale, deprimă, doboară.

Mă gîndesc cu această ocazie la atîți prieteni muzicieni, cărora le-a fost hărăzită calea spre marea trecere prin poarta suferinței și depun un pios omagiu de compasiune amintirilor lor.

Nicolae Buicliu s-a născut în 1906 la Corabia. Studiile muzicale pe care le-a făcut la Conservatorul din București, ca elev al profesorilor Castaldi și Cuclin, le-a continuat un timp la Paris. Și-a trecut de asemenea licența în Filosofie.

A început activitatea ca profesor de muzică și inspector în învățămîntul secundar, continuînd, din 1949, ca profesor la Conservatorul din București. A activat de asemenea în publicistică și în literatura didactică de specialitate. A fost membru al Partidului Comunist Român.

Nicolae Buicliu era un om stăruitor și dirz, care și-a apărut cu intransigență și pasiune părerile, principiile, creația, poziția ideologică.

Își făcuse o datorie de onoare în a-și aduce contribuția promptă și substanțială în toate discuțiile care se desfășurau în prezența sa.

Era un om de spirit, presărînd cu intervenții pline de duh chiar conversația obișnuită, mînuind cu ascuțime calamburul, epigrama, gluma, ironia.

Crezul său artistic, strădaniile întreprinse cu stăruință o viață întreagă pentru realizarea lui, se concretizează în moștenirea artistică pe care o lasă muzicii românești.

Compozitor fecund de muzică simfonică, de cameră, de operă, corală, de film, de teatru, Nicolae Buicliu înscrie pe lista creațiilor, printre alte lucrări, patru simfonii, două concerte

instrumentale, un trio, două quartete de coarde, un *Quintet pentru suflători*, o *Sonată pentru violoncel*, o operă, despre locul și importanța cărora, în ansamblul creației muzicale românești contemporane, sînt incredințat că timpul și oamenii vor decide, acordîndu-le locul meritat.

Drumul creației lui Nicolae Buicliu a fost drept și neted, fără surprize în peisajul inspirației și al exprimării, fără meandre, fără aventuri tehnice, fără riscurile căutătorului nemulțumit de sine.

Legătura strînsă și consecventă cu muzica populară — constînd din adoptarea unei poziții personale față de substanța muzicală și mijloacele de expresie ale acesteia — devine evidentă de la primele și pînă la ultimele pagini, scrise înainte de moarte.

Combătînd și pe plan teoretic pentru susținerea principiilor sale de compoziție, Nicolae Buicliu și-a afirmat pe deplin și cu claritate poziția estetică, concepția de creație și atitudinea față de problemele fenomenului muzical contemporan.

Muzica românească de astăzi pierde un compozitor și un profesor, a cărui personalitate însemna o prezență activă în Uniunea Compozitorilor și în învățămîntul nostru muzical.

ION DUMITRESCU

Dacă ciclul vital în care se înscrie și omul cere, printr-o rinduială neabătută, ca preț pentru viitor despărțirea de prezent, la aceeași dramatică încercare muzica noastră a fost supusă din greu în ultima vreme. Din simfonia cotidiană a muncii de creație și educație muzicală, din simfonia osîrdiilor neobosite pe ogorul culturii, a mai dispărut o voce distinctă, întreruptă după neștiute chinuri și suferințe care așterneau zăbranic peste o viață. Dureroasă secvență în viața familiei sale și în viața breslei noastre, dispariția omului, muzicianului și profesorului Nicolae Buicliu face să se rupă o punte de legătură vie și activă între arta și știința generației de cititori ai muzicii noastre moderne în frunte cu dascălii săi Gheorghe Cucu, Alfonso Castaldi, Constantin Brăiloiu, Dimitrie Cuclin, și generațiile măștrilor și ucenicilor muzicii contemporane.

Destinul a făcut să datorez dragostea, recunoștința și prețuirea pentru profesorul și compozitorul Nicolae Buicliu încă de pe băncile Școlii Normale a Societății pentru Învățătura Poporului Român, din București, cu un sfert de veac în urmă, când dirijorul-pedagog ne transmitea elanul unuia din cîntecele sale, plin de căldură și de simbol de vremuri noi, *Sîntem a țării tinerețe*. I-am urmat apoi sfatul și i-am solicitat priceperea pe treapta superioară a Conservatorului, unde lecțiile de contrapunct erau momente de inițiere, deschideri de drum, colocvii de duh, de sinceritate și umanitate aleasă. Într-o bună zi, înainte de încheierea cursului de contrapunct, ne-a luat de mîna pe cîțiva dintre elevii săi și ne-a îndemnat: „Căutați să puneți și voi umărul la ridicarea revistei noastre *Muzica*, pe care eu mai de curînd și mai în treacăt, alți dascăli ai voștri oa Breazul și Vancea mai de mult și mai dinainte ne străduim s-o aducem din adînc, la lumină“. Am ascultat atunci chemarea și am primit sprijinul nu numai al profesorului de Conservator dar și al redactorului șef al revistei *Muzica*, pe care Nicolae Buicliu a călăuzit-o un timp cu spirit eclectic și cu o convingere care se comunicau colaboratorilor. Aceste trăsături ale gândirii lui Nicolae Buicliu sînt și trăsăturile muzicalității sale, justificată adesea cu dezinvoltură teoretică dominată, cum sublinia odinioară cu argumente savante George Breazul, de cunoaștere de la obîrșie a melosului popular, îndeosebi a celui oltenesc și lăutăresc, precum și de gramatica sa de o clasică accesibilitate, al cărei mobil lăuntric a fost supremația melodiei. Nicolae Buicliu a compus cu reticență dar fără complexul complexității de mijloace, cu o anumită candoare, dar nu fără să-și migălească opera. Într-un peisaj larg de tendințe și eforturi, de căutări febrile și izbutiri selective, care conturează arta noastră clasică și contemporană, creația sa își îndreptățește un loc anume, marcînd, poate cu modestie dar sigur cu probitate, un nume, un crez, o strădanie.

Dr. VASILE TOMESCU

De-a lungul a peste patruzeci de ani, Nicolae Buicliu s-a dedicat cu pasiune unei activități multilaterale, prodigioase. Profesor de muzică, inspector general al învățămîntului secundar, profesor de contrapunct și fugă la Conservatorul „Ciprian Porumbescu“ din București, redactor șef al revistei *Muzica*, participant activ la variatele forme de propagare a muzicii românești și de educare estetică a maselor largi, militînd neobosit pentru apropierea muzicii de public și a publicului de muzică — în toate acestea Nicolae Buicliu și-a dăruit energia și disponibilitățile sufletești cu o generozitate și o perseverență pilduitoare.

Creația sa, bogată și diversă, oglindește pe deplin concepția artistului, încrederea sa fermă în valențele inepuizabile ale folclorului românesc de a fi transfigurat în noi și noi viziuni creatoare, pe cît de originale, pe atît de profunde ca spirit și gîndire.

Prin lucrări ca *Simfonia a II-a* cu cor, „a Republicii“ (1949), uvertura *Sărbătoare într-o gospodărie agricolă colectivă* (1951), poemul simfonic *Se arată lumea* (1959), prin opera istorică *Doamna Chiajna* la a cărei recentă premieră a avut fericirea să participe, prin numeroase cîntece și piese corale cum sînt: *Noi te slăvim republică iubită*, *Sîntem a țării tinerețe*, *Întîiul Mai*, *Copiii României* și altele — Nicolae Buicliu și-a mărturisit deschis atașamentul sincer pentru cauza poporului nostru muncitor, pentru ridicarea și înflorirea României Socialiste.

Mărturii ale recunoașterii și prețuirii acestor nobile strădanii, încununat de roade artistice prestigioase, stau numeroase și importante distincții: mențiunea I-a la premiul de compoziție „G. Enescu“ (1933), Premiul de Stat (în 1952 și 1954), înaltul titlu de Maestru Emerit al artei (1957).

Moartea prematură a rupt însă, necruțătoare, firul unei vieți laborioase tocmai în momentul în care, ajuns în apogeul capacității sale creatoare, Nicolae Buicliu dorea din toată inima și putea să-și desăvîrșească opera, întregind-o cu noi lucrări. Ne-a impresionat adînc conștiinciozitatea și efortul supraomnesc de care compozitorul a dat dovadă, în ciuda bolii grave de care suferea, asistînd ore în șir — ziua și noaptea — la punerea în scenă a dramei istorice *Doamna Chiajna*. În clipele acestea de îndurerat bilanț, îmi fac o datorie de onoare aducînd în numele Consiliului Culturii și Educației Socialiste un ultim înalt omagiu, iar din partea mea, ca fost elev al maestrului, asigurarea unui profund respect față de opera pe care ne-o lasă în păstrare, față de omul pe care l-am cunoscut.

TEODOR BRATU

Prin încetarea din viață a lui Nicolae Buicliu, muzica românească pierde încă un reprezentant de seamă, un remarcabil compozitor și un pedagog neobosit care și-a închinat întreaga sa viață, slujind muzicii românești.

Nicolae Buicliu aparține acelei generații de muzicieni care s-au afirmat în perioada dintre cele două războaie mondiale, generație care și-a făurit un ideal din promovarea specificului național, militând pentru ideea că ethosul românesc este apt să stea la baza unor lucrări de amploare de muzică simfonică și de cameră.

Prin idealul estetic al acestei generații din care s-au desprins personalități ca Teodor Rogalski, Paul Constantinescu, Constantin Silvestri, Achim Stoia și alții, însuflețiți cu fermitate și consecvență de crezul nestrămutat în viitorul școlii românești de compoziție, s-au creat condițiile dezvoltării și perfecționării neîncetate a artei noastre, făcându-se posibile succesele ulterioare ale muzicii românești.

Acestui ideal Nicolae Buicliu i-a rămas credincios pînă la ultimul ceas al vieții, slujindu-l din toate puterile sale atît prin opera sa componistică, cît și prin activitatea sa pedagogică și muzicologică.

Opera sa muzicală alcătuită din Simfonii, Concerte instrumentale, muzică de cameră, de teatru și de operă, pune în evidență delicata sa sensibilitate modală, o anumită vigoare și spontaneitate a tematicii, îmbinate cu un riguros spirit de construcție.

În îndelungata sa activitate pedagogică, de aproape patru decenii, Nicolae Buicliu a fost profesorul a numeroase generații de elevi și studenți cărora le-a transmis dragostea pentru muzică, pentru școala românească de compoziție.

Mulți dintre foștii săi studenți — personalități marcante în viața muzicală de astăzi — l-au apreciat pe profesorul de contrapunct Nicolae Buicliu pentru soliditatea pregătirii sale profesionale, bogăția informației, claritatea și logica expunerii, puterea de analiză cu care pune în valoare principiile eterne ce au stat la baza capodoperelor artei muzicale.

Ca om, Nicolae Buicliu se distingea prin sinceritatea prin care își susținea ideile, prin temperamentul aprins cu care se lansa în debateri, surprinzîndu-și interlocutorul prin cultura sa filozofică, promptitudinea replicii și strigența unei argumentări logice.

Cu cîteva luni în urmă, la premiera operei *Doamna Chiajna*, Nicolae Buicliu primea vădit emoționat felicitările noastre, ale colegilor de Uniune și Conservator, prezenți la acest eveniment.

Grav bolnav de o boală necruțătoare această premieră reprezenta ultimul eveniment din activitatea sa componistică.

Opera Română a fost ultima instituție de artă cu care maestrul Buicliu a colaborat, iar amintirile legate de montarea *Doamnei Chiajna*, care la rîndu-i este ultima sa compoziție, sînt încă prea recente și prea fierbinți pentru a nu fi zguduiți de pierderea atît de timpurie a colaboratorului — și aș îndrăzni să spun mai mult — a prietenului nostru Nicolae Buicliu.

Despre meritele simfonistului, ale compozitorului de muzică de cameră, ale pedagogului și omului ce încă din adolescență se apropiase de mișcarea progresistă și democratică, au amintit și vor aminti alții, mai în măsură decît mine. Eu aș vrea să subliniez acel aspect din creația sa care este cel mai apropiat de suferințele noastre, ale acelora care ne desfășurăm activitatea în domeniul artei de operă. Ultimii ani din viață, Nicolae Buicliu și i-a consacrat operei, ceea ce ni se pare deosebit de semnificativ. Colectivul Operei Române a considerat această preocupare, ce încununează cariera unui artist de prestanță și experiența lui Nicolae Buicliu, ca pe un argument concret și viu, ca pe un vot de încredere în valențele genului ce-l profesăm, în această perioadă cînd se aud destule glasuri predicînd despre lipsa de aderență a genului de operă la spiritul epocii noastre.

Maestrul Buicliu a avut bucuria de a-și vedea lucrarea pe scenă și trebuie să mărturisesc că toți realizatorii, interpreții, membrii corului și ai orchestrei s-au străduit cu dăruire de sine, știind că dînsul era grav bolnav, să-i ofere această bucurie.

Vom păstra în minte și în inimi momentele de lucru cu un artist distins, de o mare delicatețe sufletească, dar ferm în convingerile sale. Ne va încălzi amintirea unui compozitor care a iubit sincer și adînc melosul popular românesc și care și-a transformat convingerea că fondul muzical popular românesc poate fi exprimat în formele muzicale cele mai elevate, într-un crez artistic de o viață. Ne emoționează cu atît mai mult gîndul că acest crez artistic și l-a întrupat cu strălucire în special într-o creație de operă ce reprezintă sinteza și summul căutărilor sale artistice.

Transmitem familiei îndurerate, Uniunii Compozitorilor care pierde un creator de valoare, Conservatorului „Ciprian Porumbescu“ care pierde un pedagog remarcabil, condoleanțe din partea conducerii Operei Române și a tuturor interpreților și colectivelor artistice și tehnice ce au contribuit la montarea operei *Doamna Chiajna* și care au nutrit pentru maestrul Nicolae Buicliu cele mai calde sentimente.

GEORGE MANOLIU

C. CÎRJAN